

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

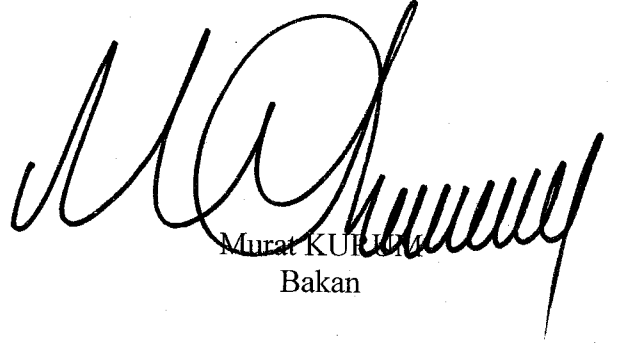
08 Eylül 2022

Sayı :30824082-610 456383
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURBAN
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 11 Sayfa)
- Cevap Yazısı (160 Adet, 323 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN OYA ERSOY'UN
TBMM 7/68666 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Bakanlığınız tarafından Brezilya donanmasına ait Nae Sao Paulo adlı savaş gemisinin Aliğa'da sökümü için Sök Denizcilik adlı firmaya 30 Mayıs 2022'de izin verildiği haberleri basına yansımıştır. Bünyesinde 900 tondan fazla asbest olduğu iddia edilen savaş gemisinin yaratacağı tehlikeye dikkat çeken Asbest Söküm Uzmanları Demeği (ASUD) Başkanı Mehmet Şeyhmus Ensari, Aliğa'da yaşayanların tamamını etkileyebilecek, hatta öldürebilecek miktarda asbest bombası geldiğini ifade etmiştir.

Bakanlığın 30 Mayıs 2022 tarihli yazısı ile firmanın başvurusuna şartlı izin verdiği belirtilmiş ve Bakanlığın yazısında şu ifadeler yer almıştır:

"Bakanlığımızın, planlanan taşımanın Basel Sözleşmesi hükümlerine uygun yapılması, mümkün olduğunca atıklardan arındırılmış olması, gemide radyoaktif madde bulunmaması ve geminin radyasyon ölçümlerinin fon seviyesi altında bulunması şartıyla itirazı bulunmamaktadır. Gemi ülkemize geldiğinde yanaşma izni verilmeden yetkili kurum tarafından radyasyon ölçümleri yapılacak ve ölçümlere ilişkin harcamalar Sök Denizcilik ve Tic. Ltd. Şti. tarafından karşılanacaktır. Ölçüm sonucunun beyan edildiği gibi fon seviyesi değerlerinin altında olduğunun ve gemide radyoaktif madde bulunmadığının tespit edilmesi halinde gemi, söküm tesisine yatırılacaktır. Ölçümler sonucunda gemide beyana aykırı radyasyon çıkması durumunda gemi ihracatçı ülkeye geri gönderilecektir.

Yıllardır Aliğa'daki gemi sökümü ve diğer tersanelerdeki gemi tamir-bakımı, asbest ve tehlikeli madde maruziyeti bakımından önlem alınması gereken bir sorun iken aksine Aliğa gemi sökümünde çalışanları ve çevre halkı asbeste maruz bırakılmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak Aliğa gemi sökümünde çalışanlar ve çevre halkının asbeste maruz kalmasını engelleyecek önlemler almayı düşünüyor musunuz?
- 2- Son 5 yılda Aliğa'da kaç gemi sökülüş ve kaç ton asbest bertarafı yapılmıştır?
- 3- Bünyesinde 900 tondan fazla asbest olduğu iddia edilen savaş gemisinin yaratacağı tehlikenin boyutları Bakanlık tarafından bilinmekte midir?
- 4- Bakanlığın 30 Mayıs 2022 tarihli yazısında Brezilya donanmasına ait Nae Sao Paulo adlı savaş gemisinin ülkeye geldikten sonra radyasyon seviyesinin ölçülüp sonuca göre izin verileceği ifade edilmiştir. Geminin bulunduğu ülkede neden radyasyon ölçümleri yapılmamıştır?
- 5- Ölçümlerde radyasyon seviyesi beklenen düzeyin üzerinde çıkarsa Brezilya donanmasına ait Nae Sao Paulo gemisine ne olacaktır? Gemi hangi ülkeye gönderilecektir buna dair Bakanlığın herhangi bir planı var mıdır?

- 6- Bilim insanları tarafından yapılan araştırmalar sonucunda asbestin yol açacağı hastalıkların ilk işaretlerinin en erken 5 yıl ancak ortalama 10-20 yıl sonra kendini belli edeceği ifade edilmektedir. Bu durumda Aliğa'da son 10 yılda özellikle akciğer hastalığına yakalanan yurttaş sayısı kaçtır?

CEVAPLAR

Brezilya Basel Sözleşmesi Yetkili Otoritesi IBAMA (Brezilya Çevre ve Yenilenebilir Doğal Kaynaklar Enstitüsü) tarafından Bakanlığımıza yapılan "NAE Sao Paulo" isimli eski askeri uçak gemisinin ülkemize Sök Denizcilik ve Tic. Ltd. Şti. tarafından sökülme üzere ithal edilmesi için sunulan notifikasyon başvurusuna 30.05.2022 tarihinde "*Kara sularımıza girmeden denetim yapılması ve Bakanlığımız uzmanlarının gözetiminde söküm yapılması koşuluyla*" şartlı onay verilmiştir.

Gemiyle ilgili Brezilya Federal Bölge Mahkemesinin ihtiyati tedbir kararı alması üzerine, verdiğimiz şartlı onayın yerine getirilmesi amacıyla 9 Ağustos 2022 tarihli yazımızla Brezilya Yetkili Otoritesi IBAMA'ya ve Sök Denizcilik ve Tic. Ltd. Şti. firmasına mahkeme kararlarının ve geminin ülkemize gelmeden önce yeniden hazırlanmış "Tehlikeli Madde Envanter Raporu"nın Bakanlığımıza sunulması istenmiştir.

Gelinen noktada;

- Uluslararası bağımsız denetim kuruluşları ve Bakanlığımız denetim ekipleri gözetiminde notifikasyon şartında yer almasına rağmen ikinci bir denetim sürecinin işletilmemesi;
- Tekrar istenen asbest ve diğer tehlikeli maddelerin bulunduğu yerlerin gemi planı üzerinde gösterilerek ve numune alınan noktaların fotoğraflanarak hazırlanması gereken 'Tehlikeli Madde Envanter Raporunun' Bakanlığımıza sunulmaması nedeniyle;

"NAE Sao Paulo" isimli gemi için verilmiş olan şartlı notifikasyon onayının iptal edilmesine karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda; geminin Türk karasularına girmesine izin verilmeyecektir.